



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 154/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2010 v zložení z predsedu senátu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť A. S., M., zastúpenej JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 5 D 1942/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Okresného súdu Michalovce vo veci vedenej pod sp. zn. 5 D 1942/2004 porušené bolo.

2. A. S. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Michalovce p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 5 D 1942/2004 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. A. S. (ďalej len „sťažovateľka“) podala 6. apríla 2010 Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sťažnosť na nečinnosť Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 D 1942/2004 s odôvodnením, že od roku 2004 nie je príslušným notárom ako súdnym komisárom skončená dedičská vec po nebohej Ing. S. M., rod. S., a to aj napriek tomu, že ju podpredseda okresného súdu v odpovedi zo 17. júla 2009 na jej sťažnosť z 3. apríla 2009 ubezpečil, že vec sa skončí na najbližšom pojednávaní.

2. Sťažovateľka porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) videla vo viacerých časových úsekoch nečinnosti povereného notára ako súdneho komisára, keď buď vôbec nekonal, alebo konal neefektívne, a v celkovej dĺžke neskončeného konania, v dôsledku ktorej sa znehodnotili mnohé veci patriace do dedičstva, čo je pre ňu traumatizujúci stav. Navrhla preto vydať nález, ktorým ústavný súd vysloví porušenie označených základných práv, zaviazá okresný súd zaplatiť jej finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a trovy právneho zastúpenia (bez vyčíslenia).

3. Predseda okresného súdu vo vyjadrení z 21. mája 2010 uviedol, že pôvodne poverený notár S. N. bol koncom roka 2007 vylúčený z konania a rozhodovania v označenej veci, takže táto je od 4. januára 2008 pridelená inému súdnemu komisárovi L. L., ktorý podľa neho vo veci koná priebežne. Posledné pojednávanie bolo 23. marca 2010, na ktorom sa právni zástupcovia účastníkov dohodli, že do 30 dní zašlú notárovi písomné vyjadrenie týkajúce sa rozsahu a hodnoty majetku patriaceho do dedičstva, ale do 17. mája 2010 tak neurobili, čiže priet'ahy sú zapríčinené aj samotnými dedičmi, teda i s'ťažovateľkou.

4. Ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie uznesením z 22. apríla 2010 a po súhlase účastníkov s upustením od ústneho pojednávania posúdil doterajšiu dĺžku konania a jej (ne)primeranosť z ústavnoprávnych hľadísk práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov a v primeranej lehote a zistil, že ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľky je dôvodná.

5. Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 D 1942/2004 zistil, že dedičské konanie po nebohej Ing. S. M. začalo 20. októbra 2004 a do dnešného dňa nebolo skončené. Doterajšia dĺžka konania v nerozhodnutom stave nutne nastoľuje otázku, či toto konanie je vedené bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ako vyplýva z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 200/09), nemožno primeranosť civilného konania vyjadriť numericky, v zmysle určenia lehoty jeho trvania, ktorú je vždy potrebné považovať za primeranú a ktorej prekročenie by bez ďalšieho značilo neprimeranosť doby tohto konania s následkami v podobe vyslovenia porušenia citovaných článkov ústavy a dohovoru.

6. Primeranosť dĺžky civilného konania, a teda aj dedičského konania treba skúmať a preverovať v každom prípade osobitne a vo svetle konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter

prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitost', závažnosť, rozsiahlosť či obťažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a samotného sudcu (súdneho komisára) v priebehu konania a pod. (porov. *Philis v. Grécko* 1997, *Pélissier a Sassi v. Francúzsko* 1999, I. ÚS 257/08 či I. ÚS 413/08 ap.).

7. Ústavný súd po zvážení uvedených kritérií dospel k záveru, že dedičská vec po nebohej poručiteľke zjavne prekračuje ústavné medze primeranosti tohto konania, a to aj napriek určitej zložitosti v zisťovaní okruhu a hodnoty vecí patriacich do dedičstva a najmä pre diametrálne odlišný prístup účastníkov k predmetu konania. V občianskom súdnom poriadku je totiž dost' procesných inštitútov, ktorých správne použitie zabezpečí, aby bolo rozhodnuté bez zbytočných prieťahov či v primeranej lehote (porov. § 6, § 100, § 114 a pod. Občianskeho súdneho poriadku). Totiž požiadavku, aby ochrana práv bola poskytnutá primerane rýchlo, netreba osobitne odôvodňovať. Je zrejmé, že len rýchla ochrana môže byť dostatočne účinná, šetriaca náklady nielen účastníkom konania, ale aj samotnému súdu a pôsobiaca aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

8. K zbytočným prieťahom v dedičskom konaní teda došlo jednak samotným nekonaním súdneho komisára a jeho neefektívnou činnosťou, keď síce vykonával rôzne procesné úkony, ale zatiaľ bez podstatného vplyvu na meritórne a hlavne právoplatné skončenie danej veci. V tejto súvislosti treba však dodať, že aj správanie sťažovateľky (jej právneho zástupcu) prispelo k celkovému predĺženiu konania, keď mnohokrát zostala v spore pasívna aj napriek tomu, že sa zaviazala konať; naostatok od 23. marca 2010 doteraz, ale už 6. apríla 2010 podala ústavnú sťažnosť, v ktorej ani nežiadala vysloviť pre súd povinnosť konať bez prieťahov, len jej priznať finančné zadost'učinenie v značnej výške.

9. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky konať a rozhodnúť v primeranej dobe či bez zbytočných prieťahov, prikázal okresnému súdu ďalej konať vo veci bez zbytočných prieťahov, ktoré neuposlušnosť by malo vyvolať disciplinárnu zodpovednosť notára, a priznal sťažovateľke primerané finančné

zadosťučinenie vo výške 2 000 € (čl. 127 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

10. O náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľke ústavný súd nerozhodol, lebo si ich jej právny zástupca do vyhlásenia tohto nálezu vôbec nevyčísľil (§ 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2010